

EURÓPSKY PARLAMENT

2004

2009

Dokument na schôdzu

28.1.2009

B6-0070/2009

NÁVRH UZNESENIA

ktorý na základe vyhlásenia Komisie

v súlade s článkom 103 ods. 2 rokovacieho poriadku predkladajú

- Sarah Ludford, Ignasi Guardans Cambó, Marco Cappato, Anneli Jäätteenmäki v mene skupiny ALDE
- Monica Frassoni, Daniel Cohn-Bendit, Kathalijne Maria Buitenweg, Jean Lambert, Raül Romeva i Rueda, Cem Özdemir, Hélène Flautre v mene skupiny Verts/ALE
- Giusto Catania, Sylvia-Yvonne Kaufmann, Miguel Portas, Vittorio Agnoletto, Jens Holm, Willy Meyer Pleite v mene skupiny GUE/NGL

o Guantáname

Uznesenie Európskeho parlamentu o Guantáname

Európsky parlament,

- so zreteľom na medzinárodné, európske a vnútroštátne nástroje týkajúce sa ľudských práv, základných slobôd a zákazu svojvoľného zadržavania, núteného zmiznutia a mučenia, ako sú Medzinárodný pakt OSN o občianskych a politických právach a Dohovor proti mučeniu a inému krutému, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu z 10. decembra 1984,
- so zreteľom na transatlantickú spoluprácu medzi Spojenými štátmi a Európskou úniou a jej členskými štátmi vrátane spolupráce súvisiacej s bojom proti terorizmu,
- so zreteľom na:
  - svoje uznesenie z 13. júna 2006 o situácii väzňov na Guantáname¹,
  - svoje uznesenie zo 16. februára 2006, P6_TA(2006)0070 o Guantáname²,
  - svoje odporúčanie Rade z 10. marca 2004 o práve zadržaných osôb na Guantáname na spravodlivý proces⁽²⁾,
  - svoje uznesenie zo 7. februára 2002 o situácii zadržovaných osôb na základni v zálive Guantánamo⁽¹⁾,
  - rezolúcie parlamentného zhromaždenia Rady Európy,
  - správu Komisie OSN pre ľudské práva z 15. februára 2006,
  - stanoviská osobitných spravodajcov OSN,
  - závery a odporúčania Výboru OSN proti mučeniu, ktoré sa týkajú Spojených štátov,
  - stanovisko predsedu Európskeho parlamentu z 20. januára 2009,
  - stanovisko komisára Rady Európy pre ľudské práva z 19. januára 2009,
  - stanovisko koordinátora EÚ pre boj proti terorizmu,
  - stanoviská európskeho komisára pre slobodu, bezpečnosť a spravodlivosť a predsedníctva EÚ,
- so zreteľom na svoje uznesenie zo 14. februára 2007 o údajnom využívaní európskych krajín prostredníctvom CIA na účely prepravy a nezákonného zadržavania väzňov (správa poslanca Favu) a so zreteľom na aktivity Rady Európy v tejto oblasti,
- so zreteľom na článok 103 ods. 4 rokovacieho poriadku,
- A. keďže po teroristických útokoch z 11. septembra 2001 zriadili Spojené štáty v januári 2002 v zálive Guantánamo (Kuba) prísne strážené zadržavacie zariadenie, v ktorom sú zadržované osoby podozrivé z terorizmu, a keďže Spojené štáty zadržávajú osoby

---

¹ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P6-TA-2006-0254+0+DOC+XML+V0//EN&language=EN>

² http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?language=EN&reference=P6-TA-2006-0070&type=TA#def_1_1

podozrivé z terorizmu v tajných zadržiacích zariadeniach po celom svete vrátane členských štátov EÚ,

- B. keďže väzňom v zálive Guantánamo a v tajných zadržiacích zariadeniach sa upierajú ich základné ľudské práva vrátane práva na spravodlivý proces a sú mučení,
- C. keďže vo viacerých rozsudkoch amerických súdov vrátane Najvyššieho súdu boli priznané čiastočné a obmedzené práva vrátane možnosti prístupu k občianskym súdom v USA,
- D. keďže štyri zadržané osoby v zálive Guantánamo spáchali samovraždu po tom, ako podstúpili kruté vyšetrovacie metódy ako mučenie vodou (waterboarding), ktoré predstavuje kruté, neľudské a ponižujúce zaobchádzanie,
- E. keďže predchádzajúci riaditeľ CIA, Michael Hayden, vyhlásil, že agentúra zadržáva v tajných zadržiacích zariadeniach takmer 100 osôb podozrivých z členstva v sieti Al-Kaida, pri vyšetrovaní jednej tretiny z týchto zadržaných osôb sa použili donucovacie metódy a traja väzni vrátane Chalída Šejka Mohameda obvineného z toho, že bol iniciátorom 11. septembra, boli mučení vodou,
- F. keďže väzni boli na Guantánamo dopravení úradmi USA prostredníctvom vojenských letov a letov CIA, ktoré sa často uskutočňovali nad územím EÚ a v niektorých prípadoch mali tieto lety medzipristátie v niektorých členských štátoch EÚ; keďže v niektorých prípadoch boli väzni na Guantánamo unesení v niektorých členských štátoch v rámci programu mimoriadneho vydávania, zatiaľ čo iní boli prepravení do tretích krajín a podstúpili mučenie v miestnych väzeniach,
- G. keďže niektoré členské štáty požiadali úrady USA, aby prepustili a vrátili väzňov, ktorí sú ich štátnymi príslušníkmi alebo mali predtým bydlisko na ich území; keďže úradníci z niektorých členských štátov majú prístup k väzňom na Guantáname a taktiež ich vypočúvali, aby preverili obvinenia, ktoré proti nim vzniesli úrady USA,
- H. keďže na zozname uverejnenom úradmi USA je 759 bývalých a súčasných väzňov na Guantáname; keďže bolo prepustených 525 väzňov a 5 väzňov zomrelo vo väzbe; keďže v súčasnosti je na Guantáname približne 250 väzňov, pričom:
  - niekoľko zadržaných osôb bolo označených za osoby, ktoré je možné prepustiť, pretože proti nim nebolo vznesené žiadne obvinenie a neočakáva sa, že by boli obvinené zo zločinu; medzi nimi je približne 30 osôb, v prípade ktorých Spojené štáty uznali, že sú zbavené akéhokoľvek podozrenia, ale ktoré nemôžu byť vrátené do svojej krajiny pôvodu, pretože im hrozí prenasledovanie alebo mučenie alebo ich ich vlády odmietajú prijať späť (vrátane 17 Ujgurov, moslimov z Číny, ktorých sudca USA v októbri nariadil prepustiť a ponechať na území Spojených štátov; vláda sa proti tomuto rozhodnutiu odvolala kvôli riziku usadenia),
  - niekoľko zadržaných osôb sa Spojené štáty rozhodli nepostaviť pred súd, domnievajú sa však, že ich treba zadržávať alebo postaviť pod prísny dohľad ich vlád, pretože predstavujú potenciálnu hrozbu (možnosť usadenia),
  - niekoľko zadržaných osôb považujú úrady USA za „nebezpečné“,

- I. keďže predchádzajúca vláda USA vyhlásila, že roky neformálne žiadala členské štáty EÚ o spoluprácu s cieľom nájsť spoločné riešenie pre otázku väzňov na Guantáname, proti ktorým neboli vznesené žiadne obvinenia alebo ktorí boli vyhlásení za nevinných, ale ktorí sa nemôžu vrátiť do svojej krajiny pôvodu; keďže portugalský minister zahraničných vecí vyzval svojich partnerov v EÚ na prijatie politického rozhodnutia o ich usadení v členských štátoch EÚ a vyhlásil, že Portugalsko je ochotné prijať opatrenia v tomto smere,
- J. keďže dôkazy získané mučením a inými nezákonnými metódami sú pred súdom neprípustné, takže trestné stíhanie a usvedčovanie z terorizmu je nemožné; keďže Guantánamo sa stalo celosvetovým problémom a už len jeho samotná existencia podlomila dôveryhodnosť medzinárodného spoločenstva v rámci boja proti terorizmu,
1. poukazuje na to, že opakovane žiadal a zrušenie zadržiacieho zariadenia v zálive Guantánamo a všetkých ostatných podobných zadržiacich zariadení priamo alebo nepriamo riadených úradmi USA bez ohľadu na to, kde sa nachádzajú, a preto víta vyhlásenia prezidenta USA, Baraka Obamu, a jeho pokyny na zrušenie vojenských súdov a uzatvorenie Guantánama do 12 mesiacov; víta záväzok jeho vlády v súvislosti s preskúmaním používaných vyšetrovacích metód a nezákonných postupov ako mučenie vodou;
  2. poukazuje na to, že boj proti medzinárodnému terorizmu, ktorý ohrozuje základné ľudské práva uznávané v našich spoločnostiach, je jednou z priorít Európskej únie a Spojených štátov a môže byť založený iba na spoločných hodnotách, ako je dodržiavanie medzinárodného práva v oblasti ľudských práv a zásad demokracie a právneho štátu; vyzýva Európsku úniu a Spojené štáty, aby posilnili transatlantický dialóg o novom spoločnom prístupe k boju proti terorizmu, ktorý bude založený na týchto spoločných hodnotách;
  3. vyzýva úrady USA, aby v súlade s medzinárodným právom a ústavným právom USA rešpektovali ľudské práva a základné slobody väzňov na Guantáname, aby sa so všetkými osobami zaobchádzalo v súlade s medzinárodným právom a právom v oblasti ľudských práv a aby sa v prípade, že je vznesené obvinenie, bezodkladne uskutočnilo súdne konanie formou spravodlivého verejného vypočutia príslušným nezávislým a nestranným súdom alebo medzinárodným súdom; vyzýva úrady USA, aby zrušili vojenské súdy a aby neprijali zákon o neobmedzenom zadržovaní osôb v Spojených štátoch;
  4. zastáva názor, že tento problém vytvorili úrady USA, a preto nesú hlavnú zodpovednosť za jeho vyriešenie a za to, aby boli zadržaným osobám v Guantáname na základe medzinárodného práva a ústavného práva USA priznané ľudské práva a základné slobody a aby:
    - sa v prípade osôb zodpovedných za zločiny, z ktorých ich obvinili Spojené štáty, bezodkladne uskutočnilo náležité súdne konanie formou spravodlivého verejného vypočutia príslušným nezávislým a nestranným súdom, a aby boli tieto osoby odsúdené a uväznené,
    - osoby, proti ktorým neboli vznesené žiadne obvinenia alebo ktoré boli vyhlásené za nevinné, mali možnosť voľby medzi povolením na pobyt v USA alebo občianstvom

USA alebo návratom do krajiny pôvodu, alebo priznaním azylu alebo humanitárnej ochrany USA alebo v tretej krajine, ak im hrozí v ich vlastnej krajine prenasledovanie, a aby im bol v súlade s článkom 14 Dohovoru OSN proti mučeniu poskytnutý prístup k mechanizmu nápravy a odškodnenia;

5. upozorňuje, že viaceré členské štáty EÚ sa podieľali alebo viac alebo menej aktívne spolupracovali s úradmi USA na nezákonnej preprave väzňov organizovanej CIA a armádou USA do Guantánama a tajných väzenských zariadení, ktorých existenciu priznal prezident Bush (ako to potvrdili niektoré nedávno zverejnené informácie o tom, že príslušné vlády schválili žiadosti USA o prelety, a vládne informácie o tajných väzenských zariadeniach), a/alebo sa podieľali na ich zadržiavaní, a že členské štáty EÚ nesú za zadržiavanie týchto osôb v Guantáname a v tajných väzenských zariadeniach osobitnú politickú zodpovednosť;
6. je presvedčený, že Európska únia a jej členské štáty by mali prejavit' ochotu prijať zadržané osoby, proti ktorým neboli vznesené obvinenia alebo ktoré boli vyhlásené za nevinné a ktorým hrozí v ich krajinách prenasledovanie, a mali by im poskytnúť azyl alebo humanitárnu ochranu, ak tak Spojené štáty odmietnu urobiť;
7. víta, že Rada, členské štáty EÚ a Komisia rokovali o Guantáname na zasadnutí Rady pre všeobecné záležitosti 26. januára, a vyzýva ich, aby prijali spoločnú pozíciu o potrebe, aby členské štáty EÚ prijali zadržané osoby, ktoré nebudú obvinené zo spáchania zločinu, ale ktoré nemôžu byť vrátené do svojej krajiny pôvodu z dôvodu hrozby mučenia alebo iného vážneho porušovania ľudských práv; zároveň by mali naďalej sledovať proces zatvorenia Guantánama a osudy väzňov z Guantánama a z tajných väzenských zariadení, aby sa zabezpečilo, že im budú priznané ľudské práva a základné slobody, a mali by preskúmať potenciálne žiadosti úradov USA; víta návštevu pána Barrota a českého predsedníctva v Spojených štátoch za účelom rokovania o otázke Guantánama;
8. vyzýva Európsku úniu, členské štáty a úrady USA, aby preskúmali a v plnej miere objasnili zneužívanie a porušovanie medzinárodného a vnútroštátneho práva v oblasti ľudských práv, základných slobôd, zákazu mučenia a zlého zaobchádzania, núteného zmiznutia a práva na spravodlivý proces, ku ktorým došlo v rámci „vojny proti teroru“, s cieľom určiť zodpovednosť vrátane zodpovednosti za Guantánamo, tajné zadržiavacie zariadenia a program mimoriadneho vydávania osôb a zabezpečiť, aby v budúcnosti k takémuto porušovaniu nedochádzalo a aby sa v rámci boja proti terorizmu neporušovali ľudské práva, základné slobody a zásady demokracie a právneho štátu;
9. vyzýva inštitúcie EÚ a členské štáty, aby uplatňovali odporúčania obsiahnuté vo svojom uznesení zo 14. februára 2007 o údajnom využívaní európskych krajín prostredníctvom CIA na účely prepravy a nezákonného zadržiavania väzňov;
10. poveruje svojho predsedu, aby toto uznesenie postúpil Rade, Komisii, vysokému predstaviteľovi pre spoločnú zahraničnú a bezpečnostnú politiku, parlamentom členských štátov, generálnemu tajomníkovi NATO, generálnemu tajomníkovi a predsedovi Parlamentného zhromaždenia Rady Európy, generálnemu tajomníkovi OSN a prezidentovi a Kongresu Spojených štátov amerických.